

Een top die in de hemel reikt

Genesis 11:4; 28:12

Tweemaal lezen we in het boek Genesis de zinsnede: ‘waarvan de top in de hemel reikt (of: de hemel raakte)’. De eerste keer gaat het om de toren van Babel, de tweede keer om de ladder die Jakob zag in zijn droom bij Bethel. De eerste keer gaat het om een voornemen van de mens, de tweede keer om het voornemen van God. De eerste keer gaat het over een menselijk streven, de tweede keer over een goddelijk streven. Een groter contrast is nauwelijks denkbaar.

De toren van Babel

Genesis 11:1-9. Het gebeuren bij de toren van Babel droeg in alles het karakter van goddeloosheid (vgl. Zach. 5:5-11, waar ‘vrouw goddeloosheid’ haar thuis vond in het land Sinear). Dat wil zeggen: het is niet de plaats waar de ware God geëerd en gediend werd. Babel is juist de bakermat geworden van de afgodendienst. We krijgen hier een zevenvoudig (d.i. volledig) getuigenis over deze stad.

1. Men trok naar het oosten (vs. 2); dáár vonden ze een geschikte plaats. Adam en Eva zijn oostwaarts uit de hof van Eden verdreven, want de poort van die hof moet in het oosten hebben gestaan (Gen. 3:24). Het is ook de richting die Kaïn insloeg, weg van God (Gen. 4:16). En dit was ook de richting waarheen de mensheid later heentrok. Het land Sinear, waar de mensen hun plan ten uitvoer probeerden te brengen, lag in oostelijke richting.

2. Zo kwamen zij in het land Sinear (vs. 2), d.i. Babylonië. Sinear betekent wellicht 'uitwerping' of 'naaktheid'. Deze twee betekenissen spreken voor zichzelf. De mens wil komen tot de verwerping van God (vgl. Gen. 3:5), maar wat er werkelijk gebeurt is dat de naaktheid van de mens aan het licht wordt gebracht (vgl. Gen. 3:7). Hun streven mislukt en de mensen worden verstrooid. Vandaar dat de naam van de stad 'Babel' heet, d.i. 'verwarring' (vs. 9). Beroid eindigt hun streven.
3. Zij namen zich ook voor een stad te bouwen (vs. 3-4), evenals Kaïn die de eerste stedenbouwer werd toen hij was weggegaan van God (Gen. 4:17). En zo ging de mens de weg van Kaïn (Jud.:11). De stad diende om zich veilig te voelen, evenals dat bij Kaïn het geval was geweest, en zichzelf te voorzien van al het nodige – om God maar niet nodig te hebben. Vanwege de eenheid en de veiligheid van de stad dachten zij geborgen te zijn en voor niets of niemand nog bang te moeten zijn, ook voor God niet.
4. De koning van dit koninkrijk, of de heerser over de stad, was Nimrod (Gen. 10:10). Zijn naam betekent 'rebel', en dat zegt genoeg.
5. Men bouwde in die stad een toren (vs. 4). Volgens de verdere omschrijving – 'waarvan de top in de hemel reikt' – is dit een tempeltoren geweest, een zogenaamde ziggurat. Zoals gezegd was hier in deze nederzetting wel sprake van een zekere 'godsdienst'; maar het was *afgodendienst*. Opnieuw blijkt dat men de ware God niet erbij wilde betrekken, men wilde door eigen inspanning een verbinding maken tussen de hemel en de aarde.
6. De mensen wilden zichzelf een naam maken (vs. 4). Het was hun niet te doen om de naam van God, maar om hun eigen naam. Zo zou veel later de koning Nebukadnezar zichzelf en zijn naam verheffen in de stad Babel (Dan. 4:30). De mens heeft de kwalijke neiging zichzelf te verheerlijken; je kunt het hoogmoed noemen. Zelfverheffing en zelfverheerlijking tekenen deze stad; dit is het streven van de mens.
7. De mensen gaan uitdrukkelijk in tegen de opdracht van God om zich over de hele aarde te verspreiden (vs. 4; Gen. 9:1). Eendracht maakt macht; en zo wilde men zich ook voelen: almachtig. Inderdaad zegt God: 'nu zal niets van wat zij denken te doen voor hen onuitvoerbaar zijn' (vs. 6). En hoever is de mens daarbij niet gevorderd? Taal is geen barrière meer, en haast onmogelijke dingen zijn gerealiseerd – het zou te ver voeren een opsomming hiervan te geven. Maar het streven van de mens leidt tot de verwerping van God. Veelzeggend zijn de bekende woorden van een astronaut: 'Ik ben in de ruimte geweest, maar ik heb God daar niet gezien'.

In de stad stond een toren waarvan men wilde dat de top tot de hemel zou reiken. Dit zou betekenen dat men God niet meer nodig zou hebben. De mensen wilden hun eigen 'hemel' bereiken, dat was de bedoeling. Het is steeds het streven van de mens geweest om God niet nodig te hebben. De mens wil eventueel nog wel de hemel, maar hij wil God daar niet bij hebben. Dat is wat de eerste 'top die tot de hemel reikt' wil zeggen.

De ladder in de droom van Jakob

Genesis 28:10-22. Bij de tweede top die in de hemel reikte, hoort een heel ander verhaal. Daar vinden we iemand, nl. Jakob, in een berooide toestand. Zijn eigen streven heeft hem niets gebracht. Hij is alleen, hij is alles wat hij kende kwijt, zijn eigen broer haat hem en wil hem doden. Het gevolg is dat Jakob op de vlucht is. Op dat moment plaatst God in een droom een ladder op de aarde, waarvan de top de hemel raakte. Terwijl de eerste top ons leert dat de mens God verwerpt, toont de tweede dat God de mens tegemoet treedt in zegen. Ondanks de vijandschap van de mens is er de liefde van God.

Met Jakob zal God verder gaan om Zijn grote heilsplan voor de mensheid te realiseren. Zijn bestemde raad zal voortgang vinden. Dat kreeg Jakob te horen en dat mogen wij ook weten. Als God tegen Jakob spreekt, krijgt hij dezelfde belofte die Abraham en Izak reeds hadden gehad (vs. 13-14). Maar tevens spreekt Hij daarbij over het heil voor de volken. De belofte in vers 15, nl. dat God Jakob zou terugbrengen, kende een eerste vervulling in het leven van de aartsvader zelf. Maar tegelijkertijd zien wij dat het een profetische belofte is voor Jakobs nageslacht. God zal Zijn volk terugbrengen in het Beloofde Land, en daar vandaan zal het heil uitgaan over de hele aarde. Deze belofte toont ons dus een profetisch perspectief, dat ons brengt bij de regering van Christus over de aarde. Wanneer Hij over de aarde zal regeren, zal de daarbij behorende zegen op aarde worden uitgestort.

Merk op dat het allemaal van God uitgaat: 'Ik ben ... zal Ik geven ... Ik ben met u ... Ik zal u behoeden ... Ik zal u terugbrengen ... totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd'. God zegt Zijn zegen toe. Hoe diametraal staat dit tegenover het eigen streven van de mens! De ladder spreekt volgens Johannes 1:52 van Christus Zelf. Het gaat daar om de Zoon des mensen, de Koning van Israël (vs. 50), Die gesteld is over de hele schepping (vgl. Dan. 7:13-14; Joh. 5:27; Hebr. 2:5-8; Openb. 14:14). De naam 'Mensenzoon' is een Messiaanse titel. Jezus maakte aanspraak hierop, toen Hij Zichzelf 'de Zoon des mensen' noemde. Hij was niet alleen de Messias van Israël, Hij is ook gesteld over al de werken van Gods handen ('grotere dingen dan deze').

De Heere Jezus Christus, de Menszoon: Hij is de verbinding tussen hemel en aarde.

Jakob noemde de plaats 'huis van God' (vandaar de naam Bethel of Beth-El; vs. 19), en 'de poort van de hemel'. De vroegere naam van die plaats was Luz, wat o.a. 'verdorven' of 'verdraaid' betekent. Hierbij mogen we denken aan Filippenzen 2:15, waar de mensheid een krom en verdraaid geslacht wordt genoemd. Te midden daarvan kwam de Heere Jezus, in Wie de hele volheid van God woonde (Kol. 2:9). Hij was Zelf het tempelhuis van God (Joh. 2:19). Te midden van een verloren situatie bracht God hoop en zegen.

Tijdens de ballingschap zou het nageslacht van Jakob mogelijk de onafgebouwde tempel te Babel zien, die tot niets had geleid. Het is niet de woonplaats van God geworden en evenmin de poort naar de hemel. De toren van Babel symboliseert het streven van de mens om zonder God te leven. De ladder symboliseert het streven van God om zegen naar de mens te brengen. Die zegen kan alleen maar stromen door middel van Jezus Christus, onze Heere!
